

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Оториноларингології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯНКІВСЬКИЙ
01 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 221 «Стоматологія»
Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»

2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Пухлік С.М.

завуч кафедри, к.мед.н., доц. Тітаренко О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оториноларингології

Протокол № 1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри Сергій ПУХЛІК

Погоджено із гарантом ОПП Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметно-цикловою методичною комісією зі стоматологічних дисциплін ОНМедУ Протокол № 1 від 30.08.2024р.

Голова предметно-циклової методичної комісії зі стоматологічних дисциплін ОНМедУ

 Володимир КРИКЛЯС

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри оториноларингології
Протокол № 1 від 26.08.2024р.

Завідувач кафедри Сергій Пухлік
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221 «Стоматологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання
		Обов'язкова дисципліна
		Рік підготовки: 3
		Семестри V-VI
		Лекції (10 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (50 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (30 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю – іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі оториноларингології та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1.Формування вмінь та навичок:з диференційної діагностики, найбільш поширених ЛОР захворювань.

2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,

3.Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, лікування та профілактики найбільш поширених ЛОР захворювань.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність (рівень 7) за вимогами НРК

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог

Загальні компетентності за вимогами НРК

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за переліком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування, профілактику поширених ЛОР захворювань.

Вміти:

- Спілкуватися із пацієнтами, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Оцінювати стан ЛОР органів у нормі та при різноманітних видах патології.
- Проводити клінічне обстеження ЛОР хворих за стандартними методиками.
- Аналізувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень.
- Проводити диференційну діагностику та обґрунтовувати клінічний діагноз.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах.
- Визначати характер та принципи лікування хворих на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) при поширених ЛОР захворюваннях.
- Вести медичну документацію при поширених ЛОР захворюваннях.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР органів.

Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів. Оволодіння студентами практичними навичками: користування лобним рефлектором, проведення отоскопії, передньої риноскопії, епі-, мезо- та гіпофарингоскопії, непрямой ларингоскопії, дослідження прохідності слухової труби, визначення гостроти слуху, визначення дихальної та нюхової функцій носу, взяття мазків з носа, глотки для бактеріологічного та вірусологічного дослідження.

Тема 2. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора.

Клінічна анатомія зовнішнього вуха і середнього вуха. Трансмісійна, трансформаційна функції. Будова завитки та її рецепторного апарата. Теорії звукопроведення та звукосприйняття. Дослідження слухової функції.

Тема 3. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження вестибулярного аналізатора.

Клінічна анатомія заднього лабіринту. Клінічна анатомія рецепторного апарата присінка та напівколових каналів. Провідні шляхи слухового та вестибулярного аналізаторів. Адекватні подразники ампулярного та отолітового апарата. Види вестибулярних реакцій. Ністагм, його характеристики. Основні закономірності ністагму. Сучасні методи вестибулометрії: координаційні, калоричні, обертальні, пресорна проба, електроністагмографія, стабілографія.

Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, біляносових пазух. Будова зовнішнього носа. Порожнина носа, структура його стінок. Функціональні відділи порожнини носа. Кровопостачання й іннервація носової системи. Клініко-топографічні відносини решітчастого лабіринту, верхньощелепової, лобової,

клиноподібної пазух та оточуючих анатомічних утворень. Особливості будови носової системи у дитячому віці. Методи дослідження порожнини носа і приносових пазух.

Тема 5. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки.

Анатомічні утворення носоглотки, ротоглотки, гортаноглотки. Структура і функції лімфоаденоїдного глоткового кільця. Особливості будови лімфоїдного кільця Вальдесра-Пирогова у дитячому віці.

Тема 6. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані, трахеї, стравоходу. Топографія гортані. Хрящі, суглоби та зв'язки гортані. Кровообіг та іннервація гортані. Будова трахеї. Відділи трахеї і її топографо-анатомічні зв'язки. Структура бронхів. Кровообіг, лімфовідтік та іннервація трахеобронхіальної системи. Будова стравоходу, кровообіг, іннервація. Відділи стравоходу і їх топографія. Анатомо-фізіологічні звуження стравоходу.

Змістовий модуль 2. Захворювання вуха.

Тема 7. Захворювання зовнішнього вуха (СРС). Зовнішній отит (фурункул, розповсюджене запалення зовнішнього слухового проходу), отомікоз, бешіа, перихондрит, екзема, отгематома, сірчана пробка. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, методи лікування захворювань зовнішнього вуха. Методи видалення сірчаної пробки та сторонніх тіл: гачком, промивання зовнішнього слухового проходу. Накладання пов'язки на вухо та зігріваючого компресу.

Тема 8. Гострий гнійний середній отит. Мастоїдит. Шляхи проникнення інфекції у середнє вухо. Стадії гострого гнійного середнього отиту, клініка, діагностика. Оцінка даних отоскопії у хворих з гострим запаленням середнього вуха, рентгенографії скроневої кістки за Шюллером, КТ і МРТ-дослідження вуха. Обґрунтування діагнозу, вибір раціональної лікувальної тактики у залежності від стадії захворювання. Показання до парацентезу. Техніка парацентезу. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту при інфекційних захворюваннях та у дитячому віці. Наслідки захворювання. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка мастоїдиту. Диференційний діагноз гострого гнійного середнього отиту, мастоїдиту з зовнішнім отитом. Принципи лікування (консервативне і хірургічне) у залежності від стадії мастоїдиту. Показання до антромастоїдотомії.

Тема 9. Атипові форми мастоїдитів (СРС). Шляхи проникнення інфекції у соскоподібний відросток. Фактори, які впливають на перебіг гострого мастоїдиту. Різновиди мастоїдитів у залежності від перебігу (латентний, миттєвий) та локалізації гнійного осередка (верхівково-шийні форми: Бецоляда, Муре, Орлеанського, Чителлі; зигоматит, петрозит, сквамій, окципіт). Особливості діагностики і клініки атипових форм мастоїдиту. Принципи лікування (консервативне і хірургічне) у залежності від стадії мастоїдиту. Профілактика.

Тема 10. Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Роль захворювань верхніх дихальних шляхів, імунологічного стану організму та алергічного фактора у генезі хронічного гнійного середнього отиту. Обов'язкові ознаки, мезотимпаніт та епітимпаніт, холестеатома, диференційна діагностика. Основні принципи консервативного і хірургічного лікування мезо- і епітимпаніту. Показання до радикальної операції на вусі, її етапи. Показання до слуховідновлюючих операцій. Тимпанопластика. Етапи та типи (за Вульштейном). Лабіринтит. Шляхи проникнення інфекції до внутрішнього вуха. Клінічні форми (обмежений, дифузний, серозний, гнійний, некротичний лабіринтит), діагностика, лікування.

Тема 11. Негнійні захворювання вуха: секреторний середній отит, ексудативний отит, сенсоневральна приглухуватість, отосклероз, хвороба Мен'єра. Секреторний середній отит, причини, значення алергії і дисфункції слухової труби у генезі захворювання. Дані отоскопії, дослідження слухової функції. Методи консервативного і хірургічного лікування: тимпанопункція, міринготомія, шунтування, лазерне дренирування барабанної порожнини. Сенсоневральна приглухуватість –

етіологічна класифікація, патогенез, комплексна діагностика, дані акуметрії, сучасні методи консервативного лікування. Профілактика захворювань слухового нерва. Отосклероз – патоморфологічні зміни у скроневої кістці, клінічні симптоми, дані акуметрії та вестибулометрії. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Стапедектомія та стапедопластика. Хвороба Мен'єра, патогенез, консервативна терапія, показання до хірургічного лікування. Операції на нервах барабанної порожнини, дренування ендолімфатичного мішка, лабіринтектомія.

Тема 12. Особливості перебігу гострого середнього отиту у дитячому віці. Отоантрит (СРС). Антротомія, показання до цих видів операцій, техніка виконання, можливі ускладнення. Аудіометричні показання та протипоказання. Профілактика порушень слуху. Значення сурдологічних центрів в диспансеризації хворих із захворюваннями вуха.

Змістовий модуль 3. Захворювання верхніх дихальних шляхів.

Тема 13. Гострі та хронічні захворювання порожнини носа. Деформація зовнішнього носа і носової перегородки. Ринопластика. Сикоз, екзема, бешиха, ринофіма, фурункул та карбункул носа, можливі ускладнення. Принципи лікування. Гострі риносинусити. Роль інфекції в виникненні гострого риносинуситу, схильність до захворювання. Клінічні стадії. Принципи лікування. Особливості клінічного перебігу гострого риносинуситу у немовлят. Основні форми хронічного риніту (інфекційний, алергічний та інші (гіпертрофічний, атрофічний, вазомоторний, медикаментозний, гормональний, психогенний тощо), клініка, діагностика, лікування. Алергодіагностика в оториноларингології. Сучасні методи лікування захворювань носа.

Тема 14. Гострі і хронічні захворювання приносових пазух. Гострий і хронічний риносинусит - патологоанатомічні зміни, класифікація, загальні і місцеві симптоми. Додаткові методи дослідження: рентгенографія, КТ, МРТ, термографія тощо. Лікування – консервативне і хірургічне. Вікові особливості розвитку приносових порожнин, значення їх у патології ЛОР-органів у дітей. Зв'язок верхньощелепної пазухи з розвитком зубощелепної системи. Показання до операцій на приносових пазухах.

Тема 15. Риногенні і отогенні внутрішньочерепні та орбітальні ускладнення. Реактивний набряк клітковини орбіти та повік, остеоперіостит орбіти, субперіостальний та ретробульбарний абсцеси, флегмона орбіти. Риногенні та отогенні внутрішньочерепні ускладнення. Шляхи проникнення інфекції в порожнину черепа. Екстрадуральний і субдуральний абсцеси, менінгіт, тромбоз печеристого і сигмовидного синусів. Клініка ускладнень, принципи лікування.

Тема 16. Гострі тонзилофарингіти. Гострі тонзилофарингіти, клініка, лікування. Гострі бактеріальні тонзиліти. Диференційна діагностика. Загальні принципи обстеження, лікування та профілактики.

Тема 17. Хронічні запальні захворювання глотки. Хронічний тонзиліт: етіологія, патогенез, діагностика. Класифікація хронічного тонзиліту (рекурентний та рецидивуючий). Показання до тонзилектомії. Гіпертрофія глоткового, піднебінних і язикового мигдаликів, хронічний назофарингіт. Принципи лікування (консервативного та хірургічного). Хронічні фарингіти, етіологія, класифікація, принципи лікування.

Тема 18. Ускладнення тонзилітів. Паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, парафарингеальний абсцес, внутрішньомигдаликовий абсцес, аденофлегмона, медіастиніт, тонзілогенний сепсис. Абсцестонзилектомія. Заглотковий абсцес.

Тема 19. Гострі вторинні тонзиліти. Гострі вторинні тонзиліти: ураження мигдаликів при інфекційних захворюваннях (дифтерії, скарлатині, туляремії, черевному тифі) та при захворюваннях системи крові (інфекційному мононуклеозі, агранулоцитозі, лейкозах). Характерні зміни формули крові. Методи лікування.

Тема 20. Гострі та хронічні запальні захворювання гортані. Гострий ларингіт, класифікація. Гострий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, клініка, принципи лікування, види назотрахеальних інтубацій. Хронічний ларингіт: катаральний, гіпертрофічний,

атрофічний, клінічні прояви, можливі ускладнення. Використання мікrohrіургічної діагностики. Принципи консервативного та хірургічного лікування.

Тема 21. Стенози гортані. Етіологія, класифікація, клініка стенозів гортані. Патофізіологічні механізми компенсації та декомпенсації при недостатності дихання. Невідкладна допомога та етіопатогенетичне лікування стенозів гортані у залежності від стадії. Комплектування набору інструментів для трахеотомії. Техніка виконання трахеотомії, конікотомії, можливі ускладнення. Принципи догляду за трахеостомаю і трахеоканюлею.

Тема 22. Курація хворих. Збір анамнезу тематичного хворого. Зовнішній огляд хворого та ендоскопічне дослідження ЛОР органів. Аналізування додаткових методів обстеження (загальноклінічних, аудіограм, імпедансометрії, рентгенограм, КТ, МРТ, УЗД, даних біопсії, бактеріологічного дослідження тощо). Проведення диференційного діагнозу. формування остаточного клінічного діагнозу. Аналіз літератури. Написання історії хвороби.

Тема 23. Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха. Доброякісні пухлини носа і біляносових пазух (остеома, папілома, ангіофіброма). Доброякісні пухлини глотки (юнацька ангіофіброма основи черепа). Доброякісні пухлини гортані (фіброма, папілома). Гломусні пухлини ЛОР органів. Акустична невринома. Принципи лікування.

Тема 24. Злоякісні пухлини ЛОР-органів. Злоякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха, класифікація. Ранні та пізні ознаки злоякісних пухлин гортані, глотки, носа, приносових пазух, вуха, стадії захворювання, клініка, діагностика, в тому числі принципи ранньої діагностики. Мікrolарингоскопія в діагностиці та лікуванні раку гортані. Вибір методу лікування у залежності від гістологічної будови, локалізації та стадії пухлини. Показання до променевого, хірургічного та хіміотерапевтичного методів лікування. Комплексна та комбінована терапія. Органозберігаючі та реконструктивні операції на гортані, приносових пазухах.

Тема 25. Інфекційні гранульоми верхніх дихальних шляхів та вуха. (СРС). Умови виникнення і види інфекційних гранульом верхніх дихальних шляхів. Склерома: етіологія, епідеміологія, особливості локалізації, клінічні стадії, діагностика. Прояви первинного, вторинного, та третинного сифілісу носа, глотки, диференційна діагностика з туберкульозом. Особливості ураження внутрішнього вуха при сифілісі. Туберкульоз носа. Туберкульоз гортані, клініка, діагностика, зв'язок з туберкульозним ураженням інших органів. Сучасні методи лікування інфекційних гранульом верхніх дихальних шляхів та вуха.

Змістовий модуль 4. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.

Тема 26. Травми носа, носові кровотечі. Діагностика травм носа і приносових пазух (пальпація, огляд, рентгенографія кісток носа в боковій проекції). Класифікація травм носа. Перша допомога при травмах. Місцеві і загальні причини носових кровотеч. Місцеві і загальні засоби зупинки носових кровотеч. Техніка передньої і задньої тампонади носа. Методи зупинки кровотечі з зони Кісельбаха (припікання судин слизової оболонки, хірургічна зупинка носової кровотечі). Кровотечі з решітчастого лабіринту, методи їх зупинки.

Тема 27. Сторонні тіла ЛОР органів. Різновиди сторонніх тіл вуха, симптоматика, особливості видалення. Механізм аспірації сторонніх тіл у дихальні шляхи. Особливості клініки при сторонніх тілах гортані та трахеї, бронхів методи їх видалення. Рентгенологічне обстеження хворого. Феномен Гольцкнехта-Якобсона. Методи діагностики і видалення. Симптоматика та ускладнення сторонніх тіл глотки і стравоходу. Етапи обстеження хворого з підозрою на стороннє тіло глотки і стравоходу. Рентгенологічні методи дослідження. Ускладнення сторонніх тіл глотки та стравоходу.

Тема 28. Опіки стравоходу.

Опіки стравоходу. Види опіків стравоходу. Характер некрозу при хімічному опіку кислотами, лугами. Патологоанатомічні та клінічні стадії опіків стравоходу. Клініка та перша допомога при опіках стравоходу. Обсяг інфузійної терапії. Профілактика та лікування рубцевих стенозів стравоходу. Бужування стравоходу.

Тема 29. Захист історії хвороби. Етіологія, патогенез, клініка, методи діагностики та лікування хворого, що підлягав курації. Проведення диференційного діагнозу. Прогноз до одужання та подальшого ведення хворого.

Іспит. Студент вирішує 20 тестових завдань типу «Крок – 2», відповідає теоретичні питання, вирішує тематичне завдання та відповідає на питання до нього, демонструє практичну навичку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР органів.						
Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів.	3	0	0	2	0	1
Тема 2. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора.	3	0	0	2	0	1
Тема 3. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження вестибулярного аналізатора.	3	0	0	2	0	1
Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, біляносових пазух.	3	0	0	2	0	1
Тема 5. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки.	3	0	0	2	0	1
Тема 6. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані, трахеї, стравоходу.	3	0	0	2	0	1
Разом за змістовим модулем 1	18	0	0	12	0	6
Змістовий модуль 2. Захворювання вуха.						
Тема 7. Захворювання зовнішнього вуха	1	2	0		0	1
Тема 8. Гострий гнійний середній отит. Мастоїдит.	4		0	2	0	1
Тема 9. Атипові форми	2		0	-	0	1

мастоїдитів		2				
Тема 10. Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит.	4		0	2	0	1
Тема 11. Негнійні захворювання вуха: секреторний середній отит, ексудативний отит, сенсоневральна приглухуватість, отосклероз, хвороба Мен'єра.	4		0	2	0	1
Тема 12. Особливості перебігу гострого середнього отиту в дитячому віці. Отоантрит	1		0	-	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	16	4	0	6	0	6
Змістовий модуль 3. Захворювання верхніх дихальних шляхів.						
Тема 13. Гострі та хронічні захворювання порожнини носа	3	2		2		1
Тема 14. Гострі і хронічні захворювання приносових пазух.	4			2		1
Тема 15. Риногенні і отогенні внутрішньочерепні та орбітальні ускладнення.	4			2		1
Тема 16. Гострі тонзилофарингіти та їх ускладнення.	4	2		2		1
Тема 17. Хронічні запальні захворювання глотки та їх ускладнення.	3			2		1
Тема 18. Ускладнення тонзилітів.	4			2		1
Тема 19. Гострі вторинні тонзиліти	3			2		1
Тема 20. Гострі та хронічні запальні захворювання гортані.	4			2		1
Тема 21. Стенози гортані.	3			2		1
Тема 22. Курація хворих.	3			2		1
Тема 23. Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та	3			2		1

вуха						
Тема 24. Злоякісні пухлини ЛОР-органів.	4			2		1
Тема 25. Інфекційні гранульоми верхніх дихальних шляхів та вуха	1					1
Разом за змістовим модулем 3	43	6		24		13
Змістовий модуль 4. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.						
Тема 26. Травми носа, носові кровотечі.	3	0		2		1
Тема 27. Сторонні тіла ЛОР органів.	3			2		1
Тема 28. Опіки стравоходу.	3			2		1
Тема 29. Захист історії хвороби.	3			2		1
Разом за змістовим модулем 4	12			8		4
Іспит				2		1
Індивідуальні завдання	0	0	0	0	0	0
Усього годин	90	10	0	50	0	30

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№ з.п .	ТЕМА	Кількість годин
1.	Біоетика в оториноларингології. Гострі та хронічні середні отити. Мастоїдити. Лабіринтити. Методи консервативного та хірургічного лікування отитів.	2
2.	Негнійна патологія вуха. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення.	2
3.	Гострі та хронічні риносинусити. Риногенні ускладнення.	2
4.	Запальні захворювання глотки та їх ускладнення.	2
5.	Запальні захворювання гортані, стенози гортані. Пухлини ЛОР органів	2
	Разом	10

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	К-ть годин
1	Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів	2
2	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора.	2
3	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження вестибулярного аналізатора.	2
4	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приноскових пазух	2
5	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки.	2
6	Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані, трахеї, стравоходу.	2

7	Гострий гнійний середній отит. Мастоїдит. Антромастоїдотомія.	2
8	Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит.	2
9	Негнійні захворювання вуха: катар середнього вуха, сенсоневральна туговухість, отосклероз, хвороба Мен'єра.	2
10	Гострі і хронічні риніти	2
11	Гострі і хронічні захворювання приносових пазух.	2
12	Риногенні і отогенні внутрішньочерепні та орбітальні ускладнення.	2
13	Гострі тонзилофарингіти.	2
14	Хронічні запальні захворювання глотки.	2
15	Ускладнення тонзилітів	2
16	Гострі вторинні тонзиліти	2
17	Гострі та хронічні запальні захворювання гортані.	2
18	Стенози гортані.	2
19	Курація хворих	2
20	Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха	2
21	Злоякісні пухлини ЛОР-органів.	2
22	Травми носа, носові кровотечі.	2
23	Сторонні тіла ЛОР органів.	2
24	Опіки стравоходу.	2
25	Захист історії хвороби	2
	Всього	50

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичних занять	1
2.	Тема 2. Підготовка до практичних занять	1
3.	Тема 3. Підготовка до практичних занять	1
4.	Тема 4. Підготовка до практичних занять	1
5.	Тема 5. Підготовка до практичних занять	1
6.	Тема 6. Підготовка до практичних занять	1
7.	Тема 7. Вивчення теми СРС	3
8.	Тема 8. Підготовка до практичних занять	1
9.	Тема 9. Вивчення теми СРС	3
10.	Тема 10. Підготовка до практичних занять	1
11.	Тема 11. Підготовка до практичних занять	1
12.	Тема 12. Вивчення теми СРС	3
13.	Тема 13. Підготовка до практичних занять	1
14.	Тема 14. Підготовка до практичних занять	1
15.	Тема 15. Підготовка до практичних занять	1
16.	Тема 16. Підготовка до практичних занять	1
17.	Тема 17. Підготовка до практичних занять	1
18.	Тема 18. Підготовка до практичних занять	1
19.	Тема 19. Підготовка до практичних занять	1
20.	Тема 20. Підготовка до практичних занять	1
21.	Тема 21. Підготовка до практичних занять	1
22.	Тема 22. Підготовка до практичних занять	1
23.	Тема 23. Підготовка до практичних занять	1
24.	Тема 24. Підготовка до практичних занять	1

25.	Тема 25. Вивчення теми СРС	1
26.	Тема 26. Підготовка до практичних занять	1
27.	Тема 27. Підготовка до практичних занять	1
28.	Тема 28. Підготовка до практичних занять	1
29.	Тема 29. Підготовка до практичних занять	1
	Підготовка до іспиту	1
	Разом	36

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених отоларингологічних захворювань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з ЛОР хворими.

8. Форми контролю та методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: тестування за типом Крок-2, усний іспит.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
  - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
  - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в

	обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості, їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Оцінювання результатів навчання здобувачів під час підсумкового контролю – усного стандартизованого іспиту.

Методика проведення усного стандартизованого іспиту є уніфікованою, прозорою та передбачає використання стандартизованих форм. Кількість питань, які виносяться на усний стандартизований іспит відповідає обсягу кредитів, відведених на вивчення навчальної дисципліни

Форма екзаменаційного білету є стандартизованою та складається зі структурних елементів (складників). Екзаменаційний білет складається з 2-х теоретичних питань, ситуаційної задачі та практичної навички. Питання є короткими, простими, зрозумілими, чіткими та прозорими, складене таким чином, що повна відповідь на нього триває не більше 5 хвилин. Таймінг усного структурованого іспиту є стандартним – не більше 30 хвилин.

До кожного питання складається чек - лист (еталон відповіді), який передбачає ключові моменти, обов'язкові для надання повної відповіді на поставлене запитання. До кожного еталону відповіді вказується літературне джерело зі сторінками.

Під час проведення усного структурованого іспиту здобувач бачить питання, викладач – чек-лист з еталонними відповідями та визначає, які складові були названі або не названі здобувачем.

Загальна оцінка за усний структурований іспит складається як середньо арифметична всіх отриманих оцінок за відповіді на поставлені питання (в т.ч. ситуаційні задачі).

Складений пакет документів для усного структурованого іспиту: перелік питань, еталони відповідей (чек листи), рецензований на предметно-цикловій методичній комісії зі стоматологічних дисциплін.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів

оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

Навчально-методична література:

1. Євчев Ф.Д., Пухлік С.М., Тітаренко О.В., Євчева А.Ф., Гасвський В.В. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. – Одеса: Олді+, 2023. – 272с.
2. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дієва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 460 с.
3. Попович В.І. Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР - органів (Рекомендації). – Київ, 2019. – 80 с.
4. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.:підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

І блок питань: Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР органів

1. Клінічна анатомія зовнішнього вуха та барабанної перетинки.
2. Клінічна анатомія барабанної порожнини.
3. Слухові кісточки, м'язи та поверхи барабанної порожнини.
4. Клінічна анатомія сосковидного відростка. Типи будови сосковидного відростка. Вікові особливості.
5. Клінічна анатомія, фізіологія слухової труби. Особливості її будови у дитячому віці.

6. Клінічна анатомія завитки внутрішнього вуха.
7. Механізм звукопроведення (повітряна, кісткова провідність). Трансмісія та трансформація звуку.
8. Теорії звукосприйняття.
9. Клінічна анатомія присінка внутрішнього вуха. Адекватні подразники отолітового аналізатора.
10. Клінічна анатомія півколових каналів внутрішнього вуха. Адекватні подразники ампулярного апарату.
11. Вестибулярні ядра та їх зв'язки.
12. Закони Евальда та закономірності ністагмної реакції.
13. Методи дослідження слуху.
14. Методи дослідження вестибулярного апарату (калорична, обертальна, пресорна проби).
15. Клінічна анатомія зовнішнього носа.
16. Клінічна анатомія порожнини носа.
17. Кровопостачання та іннервація порожнини носа. Анатомічні та вікові особливості розвитку біляносових порожнин.
18. Клінічна анатомія гратчастого лабіринту.
19. Клінічна анатомія верхньощелепної порожнини.
20. Клінічна анатомія лобної порожнини.
21. Клінічна анатомія основної порожнини.
22. Клінічна фізіологія порожнини носа та біляносових пазух.
23. Клінічна анатомія глотки, її відділи.
24. Клінічна анатомія лімфаденоїдного глоткового кільця. Вікові особливості лімфаденоїдної тканини глотки.
25. Структура піднебінних мигдаликів.
26. Фізіологія лімфаденоїдного глоткового кільця.
27. Хрящі та зв'язки гортані.
28. М'язи гортані.
29. Клінічна анатомія порожнини гортані. Іннервація гортані.
30. Фізіологія гортані.

II блок питань:

1. Зовнішній отит. Сторонні тіла вуха, сірчані пробки засоби їх видалення.
2. Гострий гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, клініка.
3. Лікування гострого гнійного середнього отиту у залежності від стадії запалення.
4. Гострий мастоїдит: визначення поняття, клініка, діагностика, лікування.
5. Атипові форми мастоїдиту. Особливості у дітей.
6. Хронічний гнійний мезотимпаніт.
7. Хронічний гнійний епітимпаніт.
8. Лабіринтит: форми, клініка, лікування.
9. Отогенні внутрішньоскорові ускладнення, шляхи розповсюдження інфекції, класифікація, принципи лікування.
10. Сенсоневральна приглухуватість.
11. Отосклероз, хвороба Мен'єра.
12. Гострі та хронічні риніти.
13. Хронічний алергічний та вазомоторний риніти.
14. Носові кровотечі.
15. Класифікація гострих та хронічних риносинуситів.
16. Гострі бактеріальні риносинусити.
17. Хронічні синусити.
18. Риногенні внутрішньочерепні та внутрішньоорбітальні ускладнення при захворювання зовнішнього носа та біляносових порожнин: шляхи проникнення інфекції, принципи лікування.

19. Гострі бактеріальні тонзиліти.
20. Ускладнення тонзилітів.
21. Тонзиліти при інфекційних захворюваннях та захворюваннях крові.
22. Гіпертрофія глоткового мигдалика, хронічний назофарингіт.
23. Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.
24. Злоякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.
25. Опіки стравоходу.
26. Гострі та хронічні ларингіти.
27. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей. Інтенсивна терапія.
28. Стеноз гортані.
29. Специфічні гранульоми верхніх дихальних шляхів.
30. Сторонні тіла дихальних шляхів та стравоходу.

III блок : Ситуаційні задачі (див додаток 1)

IV блок: Практичні навички

1. Виконання передньої риноскопії.
2. Виконання отоскопії.
3. Проведення огляду ротоглотки
4. Проведення дослідження гортані
5. Виконання конікотомії.
6. Передня тампонада носа
7. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з вуха.
8. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з глотки
9. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з порожнини носа
10. Пальпація лімфовузлів шиї

12.Рекомендована література

Основна:

1. Попович ВІ, Кошель ІВ, Пухлік СМ. Запальні та незапальні захворювання верхніх дихальних шляхів : навч.-метод. посіб. для студентів, інтернів вищ. мед. навч. закл. та лікарів. Київ: ТОВ Доктор-Медіа-Груп; 2024. 176 с.
2. Євчев Ф.Д., Пухлік С.М., Тітаренко О.В., Євчева А.Ф., Гаєвський В.В. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. – Одеса: Олді+, 2023. – 272с.
3. Попович В.І. Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР - органів (Рекомендації). – Київ, 2019. – 80 с.
4. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.:підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
5. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дієва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 467 с.

Додаткова:

6. Попович В.І., Кошель І. В., Пухлік С. М .Риніти: сучасні клінічні рекомендації. Практичні аспекти. -К: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2023 р. - 100 с.
7. Попович В.І., Медвідь В.І., Пухлік С.М., Кошель І.В. Фармакотерапія основних оториноларингологічних синдромів у вагітних. - К: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2020 р. - 78 с.
8. Попович В.І., Кошель І.В., Пухлік С.М.Риніти: сучасні клінічні рекомендації. Практичні аспекти// К: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2023 р. – 112с.
9. R.Corbridge, N.Steventon. OxfordHandbookof ENT andHeadandNeckSurgery//Paperback, 2020. - 496 p.

10. Y.Mitin, Y.Deyeva, Y.Gomza, V. Didkovskiyetc. Otorhinolaryngology// Medicine, 2018. – 264p.
11. M. M Paparella. Paparella's Otolaryngology Head & Neck Surgery (2 Volumes)// Hardcover, 2020. – 460p.
12. J. A.Seikel, D.G.Drumright, D.J.Hudock. Anatomy and Physiology for Speech, Language, and Hearing //Format Hardback, 2019. - 700 p.
13. K.S.Helfer, E.L.Bartlett, A.N.Popper, R.R.Fay. Aging and Hearing: Causes and Consequences// Hardback< 2020. – 326p.
14. A.Al-Qahtani, H.Haidar, A.Larem. Textbook of Clinical Otolaryngology// Hardback, 2020. - 1155 p.
15. Z.Mu, J.Fang. Practical Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery: Diagnosis and Treatment// Hardback, 2020. - 314 p.
16. H.H.Ramadan, F.M.Baroodi. Pediatric Rhinosinusitis// Paperback, 2020. - 300 p.
17. P.W.Flint, B.H.Haughey, V.J.Lund, K.T.Robbins, J.R.Thomas, M.M.Lesperance, H.W.Francis. Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery, 3-Volume Set// Format Hardback, 2020. - 3568 p.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА ПРОГРАМА

І блок

Питання 1. Клінічна анатомія зовнішнього вуха та барабанної перетинки.

Структура відповіді

- Анатомічні утворення вушної мушлі.
- Відділи зовнішнього слухового проходу.
- Частини барабанної перетинки.
- Шари барабанної перетинки.
- Отоскопічні пункти барабанної перетинки.
- Особливості будови барабанної перетинки у дитячому віці.

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 16-26.

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 2. Клінічна топографія барабанної порожнини.

Структура відповіді

- Верхня стінка.
- Особливості будови у немовлят
- Нижня стінка
- Задня стінка
- Анатомічні утворення задньої стінки
- Латеральна стінка
- Передня стінка
- Анатомічні утворення передньої стінки
- Медіальна стінка
- Анатомічні утворення медіальної стінки

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 25-27

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 3. Слухові кісточки, м'язи та поверхи барабанної порожнини.

Структура відповіді

- Молоточок, розташування
- Анатомічні одиниці молоточка
- Ковадло, розташування
- Анатомічні одиниці ковадла
- Стремінце, розташування
- Анатомічні одиниці стремінця
- М'язи барабанної порожнини, прикріплення, іннервація
- Поверхи барабанної порожнини, розташування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 28-29
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 4. Клінічна анатомія півколових каналів внутрішнього вуха. Адекватні подразники ампулярного апарату.

Структура відповіді

- Які є півколові канали?
- Розташування півколових каналів
- Структура півколових каналів
- Простори внутрішнього вуха
- Розташування та структура ампулярних гребінців (Crista ampullaris)
- Адекватний подразник

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.: ВСВ «Медицина»: 2020. с. 65-71.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 5. Вестибулярні ядра та їх зв'язки

Структура відповіді

- Перше ядро
- Друге ядро, розташування, назва
- Вторинні рефлекторні шляхи вестибулярного аналізатора
- Вестибулосоматичні рефлекси виникають за рахунок наявності шляху:
- Вестибуловегетативні рефлекси виникають за рахунок наявності шляху:
- Вестибулосенсорні рефлекси виникають за рахунок наявності шляху:

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.: ВСВ «Медицина»: 2020. с. 65-71.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 6. Закони Евальда та закономірності ністагмної реакції.

Структура відповіді

- Що таке ністагм
- Компоненти ністагму та їх походження
- Напрямок ністагму
- Ампулопетальний тік ендолімфи
- Ампулофугальний тік ендолімфи
- Закони Евальда

- "Залізні" закони Воячека

Рекомендована література:

- 1.Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 78-90.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 7. Трансмісія та трансформація звуку. Механізм звукопроведення (повітряна, кісткова провідність).

Структура відповіді

- Поняття трансмісії звуку
- Поняття повітряного шляху звукопроведення
- Поняття кісткового шляху звукопроведення
- Поняття трансформації звуку

Рекомендована література:

1. 1.Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Дєєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання. с.36-40.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 8. Теорії звукосприйняття.

Структура відповіді

- Теорія Гельмгольца
- Теорія Резерфорда
- Теорія Бекеші
- Теорія Лазарева

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Дєєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання с.40-42
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 9. Клінічна анатомія присінка внутрішнього вуха. Адекватні подразники отолітового аналізатора.

Структура відповіді

- Клінічна анатомія присінка внутрішнього вуха.
- Будова отолітового апарату
- Адекватні подразники отолітового аналізатора.

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Дєєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання. с.63-65
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 10.Клінічна анатомія порожнини носа

Структура відповіді

- Анатомічні утворення бокової стінки порожнини носа.
- Що розташоване в товщі носових раковин?
- Кісткова структура латеральної стінки порожнини носа.
- Кісткова структура медіальної стінки порожнини носа.
- Що розташовано у хрящовому відділі носової перегородки?
- Кісткова структура верхньої стінки порожнини носа.

- Кісткова структура нижньої стінки порожнини носа.
- Функціональні ділянки порожнини носа.
- Що відкривається у верхній носовий хід?
- Що відкривається у середній носовий хід?
- Що відкривається у нижній носовий хід?

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 121-127.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. с. 77-102 <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 11.Кровопостачання та іннервація порожнини носа. Анатомічні та вікові особливості розвитку біляносових порожнин

Структура відповіді

- Кровопостачання порожнини носа.
- Зони кровопостачання а.sphenopalatina.
- Зони кровопостачання аа. ethmoidales
- Види іннервації порожнини носа
- Біляносові порожнини у немовлят
- Формування біляносових порожнин

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 121-127.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. с. 77-102 <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
- 3.Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання с. 96-102

Питання 12.Клінічна анатомія решітчастого лабіринту.

Структура відповіді

- Розташування решітчастої кістки.
- Ділення за місцем розташування решітчастих клітин
- Анатомічні межі решітчастої пазухи
- Кровопостачання решітчастого лабіринту
- Венозний відтік з решітчастого лабіринту
- Локалізація вивідних отворів решітчастого лабіринту

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 121-127.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. с. 77-102 <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
- 3.Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання с. 96-102

Питання 13. Хрящі та зв'язки гортані.

Структура відповіді.

- Хрящі гортані
- Зв'язки гортані

Рекомендована література:

1. Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Деєва. //Оториноларингологія: підручник – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. с. 117-120
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 14. М'язи гортані.

Структура відповіді.

- Скелетні м'язи гортані
- Власні м'язи гортані

Рекомендована література:

1. Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Деєва. //Оториноларингологія: підручник – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. с. 119-122
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 15.

Клінічна анатомія порожнини гортані. Іннервація гортані.

Структура відповіді.

- Межі входу у гортань
- Відділи (поверхи) гортані та їх особливості
- Іннервація гортані

Рекомендована література:

1. Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Деєва. //Оториноларингологія: підручник – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. с. 124
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 16. Клінічна анатомія слухової (Євстахієвої) труби.

Структура відповіді

- Що таке слухова (Євстахієва) труба?
- Отвори слухової труби
- Частини, розташування
- Епітелій хрящового відділу
- М'язи, що відкривають та випрямляють слухову трубу
- Особливості її будови у дитячому віці.

Рекомендована література:

- 1.Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Деєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 29-30.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 17. Клінічна анатомія завитки внутрішнього вуха.

Структура відповіді

- Будова завитки
- Поверхи завитки

- Структура завиткової протоки
- Будова спірального (Кортієва) органа

Рекомендована література:

- 1.Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с.26, 31-35.
2. Гістологія Людини / [Луцик О. Д., Іванова А. Й., Кабак К. С., Чайковський Ю. Б.]. – Київ : Книга плюс, 2010. – с. 478 - 505.

Питання 18. Методи дослідження слуху.

Структура відповіді

- Дослідження слуху мовою.
- Дослідження слуху камертонами.
- Тональна аудіометрія
- Аудіограма
- Імпедансометрія
- Метод КСВП

Рекомендована література:

1. **Оториноларингологія:** підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.-4-е вид.-К.: ВСВ «Медицина», 2020.-С.42-61.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 19. Методи дослідження вестибулярного апарату.

Структура відповіді

- Калорична проба.
- Обертальна проба.
- Пресорна проба

Рекомендована література:

1. **Оториноларингологія:** підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.-4-е вид.-К.: ВСВ «Медицина», 2020.-С.61-91.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 20. Клінічна анатомія зовнішнього носа.

Структура відповіді

- Відділи зовнішнього носа.
- Кістки зовнішнього носа.
- Хрящі зовнішнього носа.
- Кровопостачання зовнішнього носа.
- Іннервація зовнішнього носа.

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.- 4-е видання2020.- с. 95-96.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 21.Клінічна анатомія верхньощелепної порожнини.

Структура відповіді

- Стінки верхньощелепної пазухи
- Медіальна стінка верхньощелепної пазухи
- Верхня стінка верхньощелепної пазухи
- Нижня стінка верхньощелепної пазухи

- Передня стінка верхньощелепної пазухи
- Задня стінка верхньощелепної пазухи

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання. 2020. с. 100-101
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 22.Клінічна анатомія лобової порожнини.

Структура відповіді

- Стінки лобової пазухи
- Топографічна анатомія передньої стінки
- Топографічна анатомія задньої стінки лобової пазухи
- Топографічна анатомія нижньої стінки лобової пазухи
- Медіальна стінка лобової пазухи
- Лобово-носовий канал
- Особливості анатомічної будови

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання 2020. с.101-102
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 23.Клінічна анатомія основної порожнини.

Структура відповіді

- Стінки основної пазухи
- Топографічна анатомія верхньої стінки
- Топографічна анатомія латеральної стінки
- Топографічна анатомія нижньої стінки
- Топографічна анатомія передньої стінки

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання 2020. с.102-103
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 24. Клінічна анатомія соскоподібного відростка. Типи будови соскоподібного відростка. Вікові особливості.

Структура відповіді

- Розташування соскоподібного відростка
- Особливості будови у новонароджених
- Групи повітряних комірок соскоподібного відростка
- Топографічна анатомія соскоподібного відростка
- Межі трикутника Шипо(хірургічного втручання)

Рекомендована література:

- 1.Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 30 - 31.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 25.Клінічна фізіологія порожнини носа та біляносових пазух.

Структура відповіді

- Дихальна функція

- Захисна функція
- Нюхова функція
- Резанаторна функція.

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 16-26.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 26. Клінічна анатомія глотки, її відділи.

Структура відповіді

- Межі відділів глотки
- Анатомічні утворення носоглотки
- Анатомічні утворення ротоглотки
- Анатомічні утворення гортаноглотки
- Слизова оболонка відділів глотки
- Шари стінок глотки
- М'язи глотки
- Навкологлоткові простори
- Кровопостачання глотки
- Іннервація глотки

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 25-27
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 27. Клінічна анатомія лімфаденоїдного глоткового кільця. Вікові особливості лімфаденоїдної тканини глотки.

Структура відповіді

- Лімфаденоїдне глоткове кільце
- Піднебінні мигдалики
- Глотковий мигдалик
- Язиковий мигдалик
- Трубні мигдалики
- Вікові особливості лімфаденоїдної тканини глотки.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 25-27
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 28. Структура піднебінних мигдаликів

Структура відповіді

- Топографія піднебінних мигдаликів
- Структура піднебінного мигдалика
- Кровопостачання
- Іннервація

- Особливості лімфатичної системи

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мігін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 108-112
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 29. Фізіологія лімфаденоїдного глоткового кільця

Структура відповіді

- Інформаційна функція
- Кровотворна функція мигдаликів
- Нейрорефлекторна функція мигдаликів
- Захисна функція
- Толерантна функція

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мігін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 114-115
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 30. Фізіологія гортані.

Структура відповіді

- Дихальна функція
- Захисна функція
- Фонаторна функція

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мігін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 125-127
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

II блок питань

Питання 1. Гострий бактеріальний риносинусит.

Структура відповіді

- Етіологія гострих бактеріальних риносинуситів.
- Патогенез гострих бактеріальних риносинуситів.
- Клінічні прояви гострих бактеріальних риносинуситів.
- Принципи лікування

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 145-147.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий риносинусит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2023. с. 8-21. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 2. Сенсоневральна приглухуватість.

Структура відповіді

- Поняття сенсоневральної приглухуватості (СНП)
- Етіологія СНП
- Скарги хворого
- Діагностика
- Тактика лікування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 212-219
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Тактика ведення пацієнтів з раптовою і гострою сенсоневральною приглухуватістю клінічна настанова, заснована на доказах. 2022. с. 18-52. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 3. Отосклероз.

Структура відповіді

- Поняття отосклерозу
- Етіологія отосклерозу
- Симптоми отосклерозу
- Отоскопічні та опосередковані симптоми
- Форми отосклерозу
- Діагностика отосклерозу
- Лікування отосклерозу

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 219-225
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 4. Хвороба Мен'єра

Структура відповіді

- Етіологія хвороби Мен'єра
- Патоморфологія хвороби Мен'єра
- Симптоми у загостренні захворювання
- Симптоми в періоді ремісії
- Діагностика
- Консервативне лікування
- Хірургічне лікування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 225-230
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Хвороба Мен'єра. Стандарти медичної допомоги, 2023. с. 5-16. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 5. Хронічний гнійний мезотимпаніт.

Структура відповіді

- Етіопатогенетичні фактори виникнення хронічного гнійного мезотимпаніту
- Клініка хронічного гнійного мезотимпаніту
- Діагностика

- Консервативне лікування хронічного гнійного мезотимпаніту
- Оперативне лікування хронічного гнійного мезотимпаніту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання. с.168-180
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 6. Хронічний гнійний епітимпаніт.

Структура відповіді

- Етіопатогенетичні фактори виникнення хронічного гнійного епітимпаніту
- Теорії розвитку холестеатоми
- Клініка хронічного гнійного епітимпаніту
- Діагностика хронічного гнійного епітимпаніту
- Консервативне лікування хронічного гнійного епітимпаніту
- Оперативне лікування хронічного гнійного епітимпаніту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання. с.168-180
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 7. Лабіринтити: форми, клініка, лікування.

Структура відповіді

- Класифікація лабіринтитів
- Клініка лабіринтиту
- Консервативне лікування
- Хірургічне лікування

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання. с.180-183
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 8. Гострі та хронічні риніти.

Структура відповіді

- Стадії гострого риніту
- Класифікація хронічних ринітів
- Симптоми гострого та хронічного риніту
- Причини хронічного риніту
- Диференційний тест хронічного вазомоторного та гіпертрофічного ринітів
- Клінічна картина атрофічного риніту
- Форми алергічного риніту
- Лікування гострого риніту
- Принципи консервативного лікування неспецифічного хронічного риніту
- Методи хірургічного лікування хронічного риніту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 4-е видання 2020, 4-е видання с. 255-262
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 9.Класифікація гострих та хронічних риносинуситів.

Структура відповіді

- Класифікація риносинуситів за перебігом.
- Класифікація гострих риносинуситів за етіологією.
- Класифікація бактеріальних риносинуситів за локалізацією.
- Класифікація хронічних риносинуситів за походженням.
- Патоморфологічна класифікація хронічних риносинуситів.
- Класифікація хронічних риносинуситів за шляхом розповсюдження інфекції у синус.

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 145-147.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий риносинусит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2023. с. 8-21. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
4. Хронічний риносинусит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2023. с. 4-23. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 10. Гострі та хронічні ларингіти.

Структура відповіді.

- Види гострого ларингіту
- Етіологія гострого ларингіту
- Клініка гострого ларингіту
- Діагностика гострого ларингіту
- Види хронічного ларингіту
- Причини, які сприяють розвитку хронічного ларингіту

Рекомендована література:

1. Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Деєва. //Оториноларингологія: підручник – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. с. 352-362
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 11. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей. Інтенсивна терапія

Структура відповіді.

- Етіологія гострого ларинготрахеїту
- Преморбідний фон
- Клініка гострого ларинготрахеїту
- Стадії стенозу гортані
- Інтенсивна терапія

Рекомендована література:

1. Дитяча оториноларингологія. Національний підручник / А. Лайко, Д. Заболотна, О. Борисенко [та ін.]: друге доповнене видання, за ред. Проф. А. Лайка. – К.: ВінницяТОВ «Меркьюри- Поділля». 2021. с. 443-449
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 12. Гострі та хронічні стенози гортані

Структура відповіді.

- Причини гострого стенозу гортані
- Причини хронічного стенозу гортані
- Стадії стенозу гортані
- Лікування стенозу гортані

Рекомендована література:

1. Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. //Оториноларингологія: підручник – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. с. 342-343
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 13.Носовікровотечі.

Структура відповіді

- Місцеві причини носових кровотеч
- Загальні причини носових кровотеч
- Класифікація за локалізацією
- Ведучі симптоми носових кровотеч
- Невідкладна допомога
- Методи зупинки носових кровотеч

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.- 4-е видання 2020.- с. 95-96.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Носова кровотеча. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2022. с. 5-17. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 14.Гострі бактеріальні тонзиліти.

Структура відповіді

- Визначення поняття.
- Етіологія.
- Патогенез.
- Бактеріальні форми гострого тонзиліту.
- Шкала Мак-Айзека.
- Лікування.

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/ Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.-4-е вид.-К.: ВСВ «Медицина»,2020.- с. 292-305.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Тонзиліт. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 7-28. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 15.Риногенні внутрішньочерепні та внутрішньоорбітальні ускладнення при захворюваннях зовнішнього носа та біляносових порожнин: шляхи проникнення інфекції, принципи лікування.

Структура відповіді

- Шляхи проникнення інфекції
- Принципи лікування при негнійних орбітальних ускладненнях
- Принципи лікування при гнійних формах орбітальних ускладнень

- Принципи лікування внутрішньочерепних риногенних ускладнень

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/ Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва.-4-е вид.-К.: ВСВ «Медицина»,2020.- с. 273-278.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий риносинусит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2023. с. 8-21. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 16. Хронічні синусити

Структура відповіді

- Форми хронічних синуситів.
- Види хронічних синуситів (за локалізацією).
- Форми хронічних синуситів за перебігом.
- Клінічні прояви хронічних синуситів.
- Діагностичні критерії
- Принципи консервативного лікування
- Показання до хірургічного втручання

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання 2020. 472 с. с.267-273
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Хронічний риносинусит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2023. с. 4-23. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 17. Ускладнення тонзилітів.

Структура відповіді

- Місцеві ускладнення тонзилітів
- Загальні ускладнення тонзилітів
- Паратонзиліт: визначення поняття,
- Паратонзиліт: клінічна та фарингоскопічна картина
- Стадії паратонзиліту та принципи їх лікування
- Заглотковий абсцес: визначення поняття, контингент хворих, ускладнення та принципи лікування
- Парафарингеальний абсцес: визначення поняття, фарингоскопічні ознаки

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання 2020. с.308-318
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Тонзиліт. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 7-28. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 18. Тонзиліти при інфекційних захворюваннях та захворюваннях крові.

Структура відповіді

- Інфекційний мононуклеоз: етіологія, клінічні прояви, гематологічна картина
- Клінічні різновиди дифтерії
- Дифтерія: диференціальна діагностика з бактеріальним

- **Форми, клінічна та гематологічна картина тонзилітів при захворюваннях крові**

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник/Д.І.Заболотний, Ю.В.Мітін, С.Б.Безшапочний, Ю.В.Дєєва. – 4-е видання 2020. с. 298,306-307 ,318-319
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Тонзиліт. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 7-28. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 19. Сторонні тіла дихальних шляхів та стравоходу.

Структура відповіді

Сторонні тіла стравоходу, локалізація.

Сторонні тіла верхніх дихальних шляхів

Сторонні тіла трахеї, бронхів, рентгенологічна картина

Сторонні тіла дихальних шляхів. Симптоматика , методи дослідження і лікування.

Рекомендована література:

3. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 241-291,415-417
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 20. Специфічні гранульоми верхніх дихальних шляхів.

Структура відповіді

- Класифікація гранульом
- Склерома, етіологія
- Склерома, стадії
- Склерома, місця локалізації рубцевих стенозів
- Склерома, діагностика
- Склерома, принципи лікування
- Сифіліс, прояви у ЛОР органах
- Туберкульоз, локалізація у ЛОР органах
- Стадії туберкульозу гортані

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 373-385.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 21.Опіки стравоходу

Структура відповіді

- Етіологія
- Ступені опіку
- Патоморфологічні стадії, тривалість
- Клінічні періоди, тривалість
- Ускладнення
- Перша допомога
- Принципи лікування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с.423-426

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 22. Гострий мастоїдит: визначення поняття, клініка, діагностика, лікування.

Структура відповіді

- Гострий мастоїдит: визначення поняття
- Стадії перебігу мастоїдиту
- Симптоми гострого мастоїдиту
- Діагностика гострого мастоїдиту
- Лікування гострого мастоїдиту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.: ВСВ «Медицина»: 2020. с. 160-167.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий середній отит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 8-72. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 23. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення, шляхи розповсюдження інфекції, класифікація, принципи лікування

Структура відповіді

- Види отогенних внутрішньочерепних ускладнень
- Шляхи розповсюдження інфекції з середнього вуха в порожнину черепа
- Групи симптомів внутрішньочерепних ускладнень
- Діагностика
- Принципи лікування

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.: ВСВ «Медицина»: 2020. с. 183-203.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий середній отит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 8-72. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 24. Атипові форми мастоїдиту. Особливості у дітей.

Структура відповіді

- Атипові форми за локалізацією запального процесу у скроневій кістці
- Атипові форми за перебігом запального процесу
- Особливості у дітей

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І, Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.: ВСВ «Медицина»: 2020. с. 162-164.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий середній отит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 8-72. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 25. Зовнішній отит. Сторонні тіла вуха, сірчані пробки засоби їх видалення.

Структура відповіді

- Класифікація зовнішнього отиту
- Етіологія зовнішнього отиту
- Клінічна картина зовнішнього отиту
- Види сторонніх тіл вуха
- Симптоми сірчаної пробки
- Засоби видалення сторонніх тіл, сірчаної пробки

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 149-153.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Питання 26. Гострий гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, клініка.

Структура відповіді

- Гострий гнійний середній отит , поняття
- Етіологія
- Шляхи проникнення інфекції у середнє вухо.
- I стадія гострого гнійного середнього отиту, назва, симптоми.
- I стадія гострого гнійного середнього отиту отоскопічна картина.
- II стадія гострого гнійного середнього отиту, назва, симптоми, симптоми.
- II стадія гострого гнійного середнього отиту, отоскопічна картина.
- III стадія гострого гнійного середнього отиту, назва, симптоми.
- Клініка гострого грипозного середнього отиту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 154-160.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий середній отит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 8-72. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 27. Лікування гострого гнійного середнього отиту у залежності від стадії запалення.

Структура відповіді

- Стадії запалення гострого гнійного середнього отиту
- Лікування I стадії гострого гнійного середнього отиту
- Парацетез барабанної перетинки, показання
- Техніка парацетезу
- Лікування II стадії гострого гнійного середнього отиту
- Лікування III стадії гострого гнійного середнього отиту

Рекомендована література:

1. Оториноларингологія: підручник Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В.-4-е вид. –К.:ВСВ «Медицина»: 2020. с. 158-160и .
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Гострий середній отит. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2021. с. 8-72. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

Питання 28. Хронічний назофарингіт.

Структура відповіді

- Визначення хронічного назофарингіту
- Етіологія захворювання
- Скарги хворого
- Клінічні прояви аденоїдів
- Діагностика
- Тактика лікування по ступеню гіпертрофії глоткового мигдалика
- Прояви хронічного назофарингіту

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 212-219
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 16-26.

Питання 29. Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.

Структура відповіді

- Характеристика доброякісних пухлин
- Види доброякісних пухлин
- Клінічні прояви доброякісних пухлин вуха
- Клінічна картина пухлин носової порожнини, БНП
- Клінічна картина пухлин глотки
- Клінічна картина пухлин гортані
- Діагностика
- Лікування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 212-219
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 16-26.

Питання 30. Злоякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.

Структура відповіді

Характеристика злоякісних пухлин Класифікація злоякісних новоутворень

- Ранні клінічні ознаки злоякісних пухлин вуха
- Ранні клінічні ознаки злоякісних пухлин носа та БНП
- Ранні клінічні ознаки злоякісних пухлин глотки
- Клінічна картина пухлин гортані
- Діагностика злоякісних пухлин ЛОР органів
- Лікування

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 212-219

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>
3. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 16-26.
4. Рак гортані, гортаноглотки та занедбаний рак голови та шиї. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. 2022. с. 6-106. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

III блок : Ситуаційні задачі

Ситуаційна задача 1. Хворий пред'являє скарги на головний біль, утруднення носового дихання зліва. При обстеженні – помірний набряк слизової оболонки носа, каріозний змінений верхній премолар зліва. Рентгенологічне дослідження виявило округлу тінь в лівій гайморовій пазусі. При діагностичній пункції отримана янтарного кольору рідина.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 268.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 2

Звернулася хвора 22 років зі скаргами на погіршення слуху на праве вухо, відчуття переливу рідини у вусі, шум. Перелічені скарги періодично з'являються на тлі загострення хронічного алергічного риніту. При отоскопії: AD - барабанна перетинка каламутна, у нижніх відділах - жовтого кольору, ШМ -3м, латералізація досліджу Вебера у праве вухо, дослід Рінне негативний, дослід Швабаха подовжений.

Структура відповіді

Який діагноз?

Які додаткові методи дослідження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 268.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача3

У хворого на тлі загострення правобічного хронічного гнійного епітимпаніту з холестеатомаю раптово виникло сильне головокружіння, нудота, порушення ходи. При отоскопії: у неналягнутій частині барабанної перетинки - крайова перфорація, з якої випинаються сіруваті маси, гній з неприємним запахом. Визначається горизонтальний мілкорозмашистий ністагм ліворуч. При дослідженні слуху: правобічна сенсоневральна глухота. Тонус мускулатури тіла не порушений.

Структура відповіді

Яке ускладнення хронічного гнійного епітимпаніту виникло у хворого?

Які додаткові методи дослідження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 180-183.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 4

У хворої 36 років на тлі правобічного гострого гнійного середнього отиту на дев'ятий день з'явився озноб, гектична температура тіла, головний біль, нудота, блювота.

Об'єктивно: шкірні покриви бліді, пульс 98 уд/хв. Температура тіла кожні три години змінюється на 3⁰С. Отоскопія: нависання задньосередньої стінки правого зовнішнього слухового проходу у кістковому відділі, у його просвіті - рясні гнійні виділення, барабанна перетинка гіперемована, випнута, у її центрі - щілиноподібний дефект, через який синхронно з пульсом надходить гній з барабанної порожнини.

Структура відповіді

Який основний діагноз?

Яке ускладнення виникло у хворого?

Яке додаткове обстеження?

Яке показано оперативне втручання?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 160-165, 187-189, 198-200.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 5

У хлопця 17 років скарги на дискомфорт в горлі, печіння, дряпання, загальний стан задовільний, температура 36,9⁰С. Зі слів пацієнта, напередодні потрапив під дощ та промерз. Орофарингоскопія: яскрава гіперемія задньої стінки глотки.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 292-293.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 6

Хворому десять років тому проведена тонзилектомія. В даний час скаржиться на різкий біль при ковтанні і висовуванні язика, слинотечу. Хворіє третій день. Температура тіла 38,2⁰С. Визначається підщелепний лімфаденіт з обох сторін, болючість при доторканні шпателем до кореня язика. При непрямій ларингоскопії: у ділянці кореня язика визначається різка гіперемія лімфоїдної тканини, яка місцями вкрита білуватим нальотом, значна інфільтрація язикової поверхні надгортанника.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке ускладнення?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 303-304.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 7

Дитина 5 років погано дихає носом, часто страждає на респіраторні захворювання, погано спить, скрикує уві сні, нічне нетримання сечі. Об'єктивно: блідість шкірних покривів, напіввідкритий рот. Згладження носогубних складок. Високе "готичне" піднебіння. Консервативне лікування не ефективне.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 330-333.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 8

Хвора 32 років скаржиться на інтенсивний біль у лівому вусі з іррадіацією у ліву скроню, зниження слуху, головний біль, підвищення температури тіла до 38,2°C протягом 3 днів. Захворюванню передувало ГРВЗ. Об'єктивно: вушна раковина і зовнішній слуховий хід без явищ запалення. Пальпація козелка та соскоподібного відростка безболісна. Ліва барабанна перетинка почервоніла, інфільтрована, без пізнавальних контурів, випинає. Шепітна мова лівим вухом сприймається на відстані 0,5 м.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 154-160.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 9

Хворий 31 року скаржиться на біль у правому вусі, зниження слуху, гноетечу з вуха, підвищення температури тіла до 38,4°C. Хворіє 3 тижні. Права вушна раковина відстовбурчена, відзначається припухлість і болючість у завушній ділянці. Зовнішній слуховий хід звужений у кістковому відділі за рахунок нависання задньверхньої стінки. Барабанна перетинка гіперемована, стовщена, через її перфорацію виділяється густий гній.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 154-165.

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 10

Хворий скаржиться на зниження слуху на ліве вухо, гнійні виділення з неприємним запахом. Хворіє з дитинства після кору. Періодично відзначає загострення. При отоскопії: крихтоподібні гнійні виділення у слуховому проході, відзначається перфорація барабанної перетинки у верхньому відділі, з якої вирачуються білуваті маси.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 168-177.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 11

Хвора звернулася до клініки зі скаргами на зниження слуху та шум у вухах. Скарги наростали поступово, погіршилися після пологів. Відзначає покращення слуху у шумній обстановці. При огляді ЛОР - органів видимої патології не виявлено, слухові проходи широкі, сірка відсутня, скрізь стоншені барабанні перетинки просвічуються блідно-рожеві плями.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 168-177.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 12

Хвора пред'являє скарги на інтенсивний біль в глотці справа, рясну саливацію, неможливість проковтнути навіть рідину. Голос гугнявий. Хворіє сім днів, лікувалася в поліклініці з приводу гострого бактеріального тонзиліту. Наступило тимчасове поліпшення, але 2 дні тому підвищилася температура тіла до 38°C і поступово розвинулися вищеописані явища. Під час огляду рот відкриває насилу; слизова оболонка рото глотки гіперемована, інфільтрирована; зів звужений за рахунок значного випинання правої половини піднебінної занавіски, мигдалика і набряклого язичка вліво. У правій защелепній ділянці пальпується збільшений, болючий при пальпації лімфовузол.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 308-313.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 13

Хворий скаржиться на біль у горлі, сухий подразнюючий кашель, осиплість, підвищення температури тіла до 38,8⁰ С, загальне нездужання, біль у голові та м'язах. Хворіє 3 дні. Контури гортані не змінені, крепітація хрипів гортані присутня. При ларингоскопії: слизова оболонка гортані гіперемована, голосові складки червоні, декілька інфільтровані та набряклі. Голосова щілина широка. Рухливість гортані не порушена. Регіонарні лімфовузли не пальпуються.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яка ймовірна етіологія?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 308-313.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 14

Хворий, 57 років, скаржиться на осиплість, першіння, періодичний сухий кашель. Робота пов'язана з частим переохолодженням і запиленістю повітря. Пацієнт палить. При непрямій ларингоскопії слизова оболонка голосових складок гіперемована, нерівномірно потовщена, інфільтрована, бугриста. Рухомість гортані не порушена. Регіонарні лімфовузли не збільшені.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке безпосереднє лікування?

Яке подальше ведення хворого?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 358-362.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 15

Хворий 63 років поступив в клініку зі скаргами на захриплість та поступово зростаюче утруднення дихання, але тільки при фізичному навантаженні. Хворіє протягом року, не лікувався. При ларингоскопії: права половина гортані нерухома при фонації, зайнята горбистим утворенням рожевого кольору, голосова щілина звужена. На шиї справа пальпується збільшений безболісний, рухомий лімфовузол.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке ускладнення виникло у хворого?

Яке додаткове обстеження?

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 214-216
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 16

У хворого рік тому діагностовано новоутворення гортані, але від будь-якого обстеження та лікування відмовився. За останні декілька днів з'явилась наростаюча задишка і утруднення дихання у спокої. При ларингоскопії: ліва половина гортані нерухома при фонації, зайнята горбистою пухлиною сіро-рожевого кольору, голосова щілина різко звужена. Шкірні покриви синюшні. Хворий сидить, спираючись на пояс верхніх кінцівок, у акті дихання приймає участь додаткова мускулатура. Пульс слабого наповнення, тахікардія, тахіпное.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке ускладнення виникло у хворого?

Яка негайна допомога?

Яке додаткове обстеження?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 341-343, 365-367.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 17

Хлопчик двох років доставлений каретою ШМД у стаціонар. Зі слів матері, протягом 3-х днів хворіє ГРВІ. Сьогодні вночі з'явився гавкаючий кашель, утруднення дихання. Дитина збуджена, відзначається інспіраторна задишка у спокої, блідість шкіряних покривів, акроціаноз, тахікардія, тахіпное.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке ускладнення?

Яка негайна допомога?

Яка подальша тактика ведення?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 352-356.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 18

Хворий звернувся зі скаргами на періодичні напади чхання, відчуття печіння в носі, утруднення носового дихання, рясні серозні виділення, часті кон'юнктивити. При передній риноскопії відзначається набряк, ціанотичність слизової оболонки нижніх носових раковин з білими плямами. При анемізації носові раковини значно зменшуються в розмірах.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження хворого?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Попович ВІ, Кошель ІВ, Пухлік СМ. Риніти: сучасні клінічні рекомендації. Практичні аспекти : навчальний посібник. Київ: ТОВ Доктор-Медіа-Груп; 2023. с.9-12, 62-75 <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/14373>
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 19

Підліток скаржиться на підвищення температури тіла, головний біль, біль у горлі, загальне нездужання протягом 2 тижнів. Проведений курс антибіотиків результату не дав. Орофарингоскопія: мигдалики набряклі, вкриті білісоватим нальотом, який не розповсюджується за межі лімфоїдної тканини і легко знімається. Підщелепні, шийні підмішкові, пахові лімфовузли значно збільшені у розмірі, помірно болісні під час пальпації. Печінка і селезінка пальпаторно збільшені.

Структура відповіді

Який найбільш імовірний діагноз?

Які додаткові методи обстеження?

Яка подальша тактика ведення?

Рекомендована література:

3. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 306-307.
4. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 20

Хворий скаржиться на головний біль, утруднення носового дихання, гнійні виділення з носа протягом 2 тижнів. Місяць тому пломбував верхній премолляр справа.

Рентгенологічно визначається затінення правої гайморової пазухи. При діагностичній пункції її отримано велику кількість густого крошкоподібного гною з неприємним запахом.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яка тактика лікування хворого?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 267-270.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 21

У хлопчика 14 років, що тривалий час лікувався з приводу хронічного гіпертрофічного риніту, з'явилися часті носові кровотечі (3-4 рази на тиждень), кровохаркання. При ендоскопічному дослідженні носоглотки виявлена горбиста, ярко рожева пухлина, що займає верхню і бічні стінки носоглотки та перекриває хоани.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 267-270.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 22

Хворий 27 років скаржиться на часті ангіни протягом останніх 8 років, 2-3 рази на рік, появу періодичного болю у серці, субфебрилітету. Рік тому переніс паратонзиллярний

абсцес. Орофарингоскопія: гіперемія слизової оболонки по краю піднебінних дужок. Піднебінні мигдалики декілька виступають за краї дужок, рихлі, рубцево спаяні з дужками, в лакунах мигдаликів міститься гнійний детрит. Регіонарні шийні лімфатичні вузли збільшені.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 298, 322-328.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 23

Хворий 25 років звернувся зі скаргами на біль в ділянці носа, виражене утруднення носового дихання, підвищення температури тіла, головний біль. 5 днів тому переніс спортивну травму носа. Риноскопія: болючість при пальпації зовнішнього носа, крепітації кісток носа немає. Слизова носа гіперемована, набрякла, носова перегородка різко розширена з обох боків, у центрі розширення визначається флукуація, носові ходи звужені.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 247-248.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 24

Хворого, який страждає бронхіальною астмою, турбує утруднення носового дихання, рясні слизові виділення з носа, періодично – головний біль. При передній риноскопії в носі визначаються сірувато-білі слизові утворення, які виходять ніжками з середніх носових ходів. Рентгенологічно відзначається затемнення гайморових пазух, клітин решітчастої кістки.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яка лікувальна тактика?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 262-273.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 25

Хворий 55 років скаржиться на рецидивуючий біль у правому вусі протягом останніх 3 місяців, який з'явився після самоочистки вуха. Зниження слуху не відзначає. Об'єктивно: стан задовільний, температура 36,2 °С. Отоскопія: шкіра перетинково-хрящового відділу зовнішнього слухового проходу мацерована, інфільтрована, ярко-рожевого кольору, просвіт каналу різко звужений, у ньому - сіро-чорні маси. Оглянути барабанну перетинку

трудно через сильне звуження слухового каналу. Натискання на козелок різко болюче. Шепіт чує на відстані 6 м з обох боків.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яка ймовірна етіологія захворювання?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 153-154.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 26

Мати протягом місяця відзначає у своєї 3-річної дитини нежить з лівої половини носа гнійно-кров'янистого характеру з неприємним запахом. Лікувала самостійно дитину протягом тижня безрезультатно. Риноскопія зліва утруднена через набряк слизової оболонки носа, рясна кількість слизово-гнійних виділень з неприємним запахом. Проходження носових ходів порушено, у загальному носовому ході зондом прощупується тверда структура.

Структура відповіді

Який попередній діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яке лікування?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 241-242.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 27

Хворий скаржиться на сильний біль у ділянці кінчика носа, лівої щоки, ока, підвищення температури тіла до 39⁰С, головний біль. Перелічені симптоми з'явилися та швидко стали наростати добу тому після спроби видавлювання фурункулу носа. Об'єктивно: виражена інфільтрація м'яких тканин у ділянці кінчика носа зліва. Ліва щока, внутрішній кут ока, нижня та верхня повіки набрякли, шкіра над ними гіперемована, болючість при пальпації внутрішнього кута орбіти.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке ускладнення виникло у хворого?

Яка лікувальна тактика?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 251-253.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 28

Хворий, що страждає на хронічну нежить, звернувся зі скаргами на раптове погіршення стану протягом 3 днів на тлі вірусної інфекції: з'явився сильний біль у проекції лівої гайморової пазухи, лівого ока, утруднення носового дихання, підвищення температури тіла до 38,6⁰С. Об'єктивно: болючість при пальпації передньої стінки лівої гайморової

пазухи, набряк та почервоніння нижньої повіки зліва. Слизова оболонка носа зліва набрякла, гіперемована, після її анемізації у лівомі середньому носовому ході видна стрічка гною.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке ускладнення виникло у хворого?

Яке додаткове обстеження?

Яка лікувальна тактика?

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 143-149.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 29

Хвора скаржиться на сильний біль у горлі, підвищення температури тіла до 38⁰С, загальне нездужання протягом 4 днів. Об'єктивно: слизова оболонка піднебінних мигдаликів, оточуючих піднебінних дужок ярко гіперемована. Мигдалики набряклі, вкриті білуватими нашаруваннями, які не виходять за краї лімфоїдної тканини, легко знімаються. Регіонарні шийні лімфовузли збільшені, помірно болючі при пальпації.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яка оцінка хворої за шкалою Центора (МакАйзека)?

Яке додаткове обстеження?

Яка лікувальна тактика?

Рекомендована література:

1. Ф. Д. Євчев, С. М. Пухлік, О. В. Тітаренко, А. Ф. Євчева, В. В. Гаєвський. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях. Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. Одеса: Олді+, 2023. с. 143-149.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Ситуаційна задача 30

Хвора скаржиться на помірну біль, відчуття тиску в горлі, підвищення температури тіла до 37.6⁰С. Скарги виникли 3 дні тому після контакту із хворою дитиною. Об'єктивно: слизова оболонка глотки трохи гіперемована, набрякла. Піднебінні мигдалики набряклі, вкриті сіруватими нашаруваннями, які розповсюджуються на краї передніх піднебінних дужок, знімаються з зусиллям, залишаючи під ними ерозивну поверхню. Регіонарні шийні лімфовузли не збільшені.

Структура відповіді

Який діагноз?

Яке додаткове обстеження?

Яка лікувальна тактика?

Які протиепідемічні заходи?

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мігін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 318-321.

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

IV блок: Практичні навички

Практична навичка 1. Виконання отоскопії.

Структура відповіді

1. Техніка виконання
2. Інтерпретація отоскопічної картини.

Рекомендована література:

Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 25-26.

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 2. Виконання передньої риноскопії.

Структура відповіді

1. Техніка виконання
2. Інтерпретація риноскопії картини.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 106.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 3. Проведення огляду ротоглотки

Структура відповіді

1. Техніка виконання
2. Інтерпретація орофарингоскопічної картини.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 115-116.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 4. Проведення дослідження гортані

Структура відповіді

1. Техніка виконання
2. Інтерпретація ларингоскопічної картини.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 115-116.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 5. Виконання конікотомії.

Структура відповіді

1. Техніка виконання
2. Показання.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 367.

2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 6. Передня тампонада носа

Структура відповіді

1. Техніка виконання

2. Показання.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 243-247.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 7. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з вуха.

Структура відповіді

1. Техніка виконання

2. Покази.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 151-169.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 8. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з глотки

Структура відповіді

1. Техніка виконання

2. Покази.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 293-321.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 9. Забір мазків на бактеріологічне дослідження з порожнини носа

1. Техніка виконання

2. Покази.

Рекомендована література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 257-273.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>

Практична навичка 10. Пальпація лімфовузлів шиї

1. Техніка виконання

2. Оцінка стану лімфатичних вузлів.

1. **Рекомендована література:** Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія: підручник / 4-е видання, 2020. с. 111, 302.
2. Лекції, методичні розробки до практичних занять для студентів стоматологічного факультету. <https://info.odmu.edu.ua/chair/otorintologii/files/465/ua>